

Barne- Likestillings- og Inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref.

Deres brev av:

Vår ref.

201400157-28
RIBE

Emnekode

ESARK-03

Dato

29. april 2014

Svar på høring Forskrift om barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt omsorgsperson

Bergen bystyret hadde saken til behandling 23. april 2014. Høringsnotat og vedtak fra bystyret følger vedlagt.

Med hilsen

BYRÅDSAVDELING FOR HELSE OG OMSORG

Jan-Petter Stoutland - seksjonssjef
Nina Mevold - kommunaldirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Høringsuttalelse til Forskrift om barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson

RIBE ESARK-03-201400157-8

Hva saken gjelder:

Stortinget har vedtatt en ny bestemmelse i barnevernloven som trer i kraft 1. juni 2014.

Nytt annet ledd i § 4-1 om barnets beste lyder:

”Barnet skal gis mulighet til medvirkning og det skal tilrettelegges for samtaler med barnet. Barn som barnevernet har overtatt omsorgen for kan gis anledning til å ha med seg en person barnet har særlig tillit til. Departementet kan gi nærmere forskrifter om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon.”

Barne- og likestillingsdepartementet har sendt forslag til forskrift til denne nye bestemmelsen på høring. Høringsfristen er satt til 2. mai 2014.

Formålet med lovendringen er at barn og unge i barnevernet skal ha anledning til å si hva de mener og ønsker før det tas avgjørelser om dem og for dem. Medvirkning handler om at barna skal få tilstrekkelig informasjon som gis på en hensiktsmessig måte, at samtaler med barnet skjer i trygge rammer, at barnet skal få mulighet til innflytelse, at medvirkningen skal dokumenteres og at barnet mottar og gir tilbakemelding på hjelpen barnevernet gir barnet. Formålet med en egen tillitsperson for barnet er å gi barnet en trygghet slik at han eller hun lettere kan gi uttrykk for sine synspunkter om viktige forhold i egen barnevernssak.

Forskriftene omhandler to områder; første del handler om barns medvirkning i omsorgssaker, del to handler om at barnet kan la seg bistå av en tillitsperson. Byrådet støtter i hovedsak det foreslåtte regelverket knyttet til medvirkning. Når det gjelder bruk av en tillitsperson, reiser dette noe dilemma knyttet til taushetsplikt, grenseganger til andre roller som tilsynsfører, talsperson, omsorgspersoner, hjelpeverge, fullmektig og roller som ligger naturlig hos samarbeidsparter som lærere eller behandlere utenfor barneverntjenesten. Byrådet mener at denne ordningen må følges av et tydelig regelverk hvor juridiske grenseganger og dilemma finner sine løsninger. Ordningen må evalueres etter innføring. Det forutsettes at ordningen fullfinansieres.

Begrunnelse for fremleggelse for bystyret:

I samsvar med byrådets fullmakter § 7 avgis høringsuttalelser av bystyret i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret avgir høring til «forskrift om barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson», jfr. Lov om barneverntjenester § 4-1, 2. ledd i tråd med vedlagte saksutredning.

Dato: 13. mars 2014

Saksutredning:

Saksutredningen tar utgangspunkt i forskriftene slik de er foreslått. Det avgis høringsuttalelse fortløpende under de enkelte paragrafer, eller oppsummert dersom flere paragrafer er i tråd med Byrådets oppfatning. Hvert kapittel behandles for seg.

Kapittel 1. Generelle bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med denne forskriften er å styrke barn og unges innflytelse. Økt medvirkning fra barn og unge skal få frem barnets perspektiv, og bidra til at avgjørelser som fattes er til barnets beste. Økt medvirkning skal styrke barnets posisjon og gi en bedre rettssikkerhet for barnet.

§ 2 Virkeområde

Forskriftene gjelder for alle instanser som har oppgaver etter barnevernloven.

Svar kapittel 1: *Byrådet i Bergen slutter seg til forskriftenenes formål og virkeområde.*

Kapittel 2. Barn og unges medvirkning i barnevernssaker

§ 3 Definisjon av medvirkning

Med medvirkning forstås at barnet skal gis mulighet til å forstå, uttale seg og bli lyttet til. Barn kan medvirke i egen sak ved å uttrykke sin forståelse, valg og preferanser gjennom verbal og ikke-verbal kommunikasjon. Medvirkningen bør ivareta barnas forskjellige bakgrunn som barnas etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn.

§ 4 Informasjon til barnet om medvirkning

De som er ansvarlige for å høre barnet skal sørge for at barnet så tidlig som mulig blir informert på en måte som barnet forstår om:

- a) situasjoner der han eller hun kan uttrykke sine synspunkter
- b) saken og egen situasjon
- c) tjenestetilbud
- d) rettigheter
- e) hvilke valg og beslutninger som må treffes og konsekvenser av disse

§ 5 Barnet skal gis mulighet til å medvirke

Barnet skal gis mulighet til å medvirke i alle forhold og saker som angår barnet. Barns medvirkning er en prosess der retten til medvirkning for barn og unge må utøves under hele saken og under hele forløpet i barnevernet.

Barnet skal ikke utsettes for press til å medvirke eller til å gi uttrykk for meninger som ikke er barnets eget.

§ 6 Barnevernets ansvar for å legge til rette for barnets medvirkning

Barnevernet har ansvar for å sikre at barnets mulighet til å medvirke skjer i trygge rammer for barnet. Den som er ansvarlig for å høre barnet skal snakke med ham eller henne. Samtaler med barn krever at samtalen særlig tilrettelegges etter barnets alder og modenhet. Det skal legges særskilt vekt på at muligheten til å medvirke blir gjennomført for barn som har problemer med å forstå og få uttrykt sine synspunkter i beslutningsprosesser.

Barnets perspektiv og meninger skal inkluderes i vurderingen av hva som er barnets beste. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet. Barnet skal informeres om de ulike avgjørelser som er truffet og hvilke vurderinger som ligger til grunn for disse.

§ 7 Dokumentasjon

Barnets medvirkning skal dokumenteres. Det skal dokumenteres hvorvidt barnet har fått anledning til å medvirke, hva barnet er blitt hørt om og hva som var barnets syn.

Svar kapittel 2:

Byrådet støtter forslagene knyttet til både informasjon, mulighet og tilrettelegging for medvirkning. Departementet utdypet ordningen i sine merknader. Byrådet ser behov for at departementets merknader innarbeides i et rundskriv eller en veileder til forskriftene.

Imidlertid vil vi bemerke at barn ikke alltid oppfatter den informasjonen som gis. I en del tilfeller vil det være nødvendig at barnet gis mulighet til å gjennomgå de samme hendelser og situasjoner flere ganger. Dette er spesielt viktig i situasjoner som er krevende for barnet, for eksempel i forbindelse med akutte hendelser, traumatiske opplevelser eller lignende.

Byrådet støtter dokumentasjonskravet.

Kapittel 3. Barnets tillitsperson

§ 8 Formål med bruk av tillitsperson

Formål med en egen tillitsperson er å gi barnet en trygghet slik at han eller hun lettere kan gi uttrykk for sine synspunkter i egen barnevernssak. Tillitspersonen kommer i tillegg til øvrige aktører i barnevernssaken.

§ 9 Barnet kan ha en tillitsperson

Barn som barnevernet har overtatt omsorgen for kan gis anledning til å ha med seg en person barnet har særlig tillit i kontakten med barnevernet. Barnet skal informeres så tidlig som mulig om denne adgangen.

§ 10 Krav til tillitsperson

Barnet velger selv hvem som skal være barnets tillitsperson. Tillitspersonen må være 18 år eller eldre. Foreldre som er fratatt omsorgen for barnet kan ikke være tillitspersoner. I kraft av sitt omsorgsansvar kan barneverntjenesten bestemme at personer som kan skade barnets interesser eller ha en svært uheldig innflytelse på barnet, ikke kan være tillitsperson. Barneverntjenesten skal i slike tilfeller legge til rette for at barnet kan velge en annen tillitsperson.

§ 11 Tillitspersonens oppgaver

Tillitspersonen skal være en støtte for barnet og bidra til at barnets perspektiv og opplevelse av situasjonen kommer frem. Tillitspersonen skal ikke gi uttrykk for egne meninger.

§ 12 Barneverntjenestens oppgaver når det gjelder tillitsperson

Barneverntjenesten skal så tidlig som mulig informere barnet om muligheten til å ha en tillitsperson. Barneverntjenesten skal legge barnets ønske om valg av tillitsperson til grunn med mindre denne personen ikke er egnet, jf. § 10. Barneverntjenesten skal samarbeide med tillitspersonen og legge til rette for at tillitspersonen skal kunne utøve rollen sin.

Dersom barnevernet har overtatt omsorgen for et barn skal det skriftlig redegjøres for om barnet er:

- a) Informert om muligheten til å ha med seg en tillitsperson
- b) Om barnet ønsker å ha med seg en tillitsperson

Tillitspersonen skal ikke ansettes eller administreres av barnverntjenesten. Barneverntjenesten skal ikke yte noen form for økonomisk kompensasjon for tillitspersonen.

§ 13 Taushetsplikt

Barnevernstjenesten og andre instanser i barnevernssaken har etter en konkret vurdering anledning til å formidle visse opplysninger til tillitspersonen i samsvar med forvaltningsloven § 13 b nr. 2 når opplysninger brukes for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for.

Tillitspersonen skal undertegne en taushetserklæring som barneverntjenesten utarbeider om de forhold vedkommende blir kjent med i saken.

§14 Politiattest

Tillitspersonen skal fremvise politiattest i samsvar med barnevernloven § 6-10 og Forskrift om politiattest i henhold til barnevernloven.

Svar kapittel 3:

Byrådet er enig i at barn som ønsker å ha en tillitsperson ved sin side, må gis anledning til det. Forvaltningslovens § 12 åpner for at parter gis anledning til å la seg bistå av advokat eller en fullmektig. Ordningen bør samordnes med denne ordningen.

Byrådet mener at det knytter seg flere risikoområder til dette forslaget.

- a. *Flere personer involveres i barnevernssaken og lovens taushetspliktsbestemmelser utfordres.*
- b. *Økt fare for uklarhet i ansvarsforhold. Dette innebærer blant annet at samtalen må avgrenses til det å sikre at barnets opplevelser, meninger og behov formidles til barneverntjenesten. Opplysninger som gjelder annen part og som er nært knyttet til årsaken til situasjon og tiltak, vil være undergitt taushetspliktsbestemmelsene. Sakspapirer bør ikke utleveres til tillitspersonen.*
- c. *Der kan være en interessekonflikt i henhold til foreldreansvaret. (Foreldrene har fortsatt foreldreansvar etter at omsorgen er fratatt dem.)*
- d. *Fare for uklar grensegang opp mot hjelpevergeordning.*
- e. *Uklar grensegang til omsorgspersonenes/foresattes rolle (for eksempel fosterforeldre)*
- f. *Grensegang for når barnet bør få egen talsperson, jfr. Barnevernlovens § 7-9- for eksempel ved krav om tilbakeføring til biologiske foreldre.*
- g. *Uklarhet i forhold til tilsynsførers rolle.*

Der bør gjøres noen presiseringer i forhold til ovennevnte risiko og ordningen bør følges av rundskriv eller en skriftlig veileder.

Byrådet er enig i at der skal stilles krav til hvem som kan være tillitsperson for barnet.

Vi synes også at en slik ordning må kvalitetssikres. Der er eksempler på at personer som arbeider i organisasjoner / nettverk som ønsker å motarbeide barnevernets arbeid, stiller seg til disposisjon for barnet og familien. Der må utarbeides retningslinjer for godkjenning, ivaretagelse av taushetsplikt, samtykkeerklæring for deling av informasjon og lignende. Barnevernets beslutning om å nekte å godkjenne eller å avslutte et forhold som virker negativt på barnet, bør ikke kunne påklages.

Forskriftene bør si noe om hvilke sanksjonsmuligheter vil barnevernet ha ved brudd på taushetspliktsbestemmelsene da der ikke er et formalisert forhold mellom tillitsperson og barneverntjenesten.

Kapittel 4 Ikrafttredelse

§ 15 Ikrafttredelse.

Forskriftene trer i kraft 1. juni 2014.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Departementet skriver dette om økonomiske konsekvenser av endringen:

Samtaler med barn krever ressurser, både i form av kompetanse og tid, hos barneverntjenestens ansatte, fosterforeldre, institusjonsansatte, ansatte hos fylkesmennene og andre som gjennom sitt arbeid kommer i kontakt med barna. Barns rett til å bli hørt finnes imidlertid allerede i dagens lovverk. Forskriftene vil derfor ikke innebære nye plikter eller oppgaver for det statlige eller kommunale barnevernet.

Barnevernet må selv prioritere midler til barns medvirkning innenfor sine budsjetter.

Ordningen med tillitsperson vil ikke pålegge barneverntjenesten noen nye oppgaver av betydning, annet enn å legge til rette for at barnet får anledning til å ta med seg denne personen. Forslaget innebærer således ikke økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for kommunene.

Svar: *Byrådet vurderer at lovendringen vil få ressursmessige konsekvenser for tjenesten. Kvalitetsforbedringer vil i de fleste tilfeller ha ressursmessige kostnader, selv om en ikke skal betale for den nye tillitspersonsordningen.*

Saknr 80-14
Emnekode 03
Arkivsak 201400157

Til Byrådsavdeling for helse og omsorg

Høringsuttalelse til Forskrift om barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson

Bergen bystyre behandlet saken i møtet 230414 sak 80-14 og fattet følgende vedtak:

Bystyret avgir høring til «forskrift om barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson», jfr. Lov om barneverntjenester § 4-1, 2. ledd i tråd med vedlagte saksutredning.

Bystyrets behandling:

Følgende representant tok ordet:
Erlend Andreas Horn (V).

Merknader fremsatt i bystyret:

Erlend Andreas Horn (V) fremsatte på vegne av V følgende merknad:

«Bystyret mener saken understreker behovet for å gjøre barnevernloven til en rettighetslov.»

Votering:

Innstillingen ble vedtatt enstemmig.

Merknad fra V fremsatt av Erlend Andreas Horn (V) fikk tilslutning fra SV, R, MDG og BY, og var dermed falt.

Komite for helse og sosial behandlet saken i møtet 020414 sak 28-14 og avga følgende innstilling:

Komiteens innstilling er likelydende med bystyrets vedtak.

Komite for oppvekst hadde saken til orientering i møtet 310314 sak 30-14:

Komite for oppvekst tok saken til orientering.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:
Byrådets og Komite for helse og sosial sin innstilling er likelydende.

Bystyrets kontor, 24. april 2014

Rigmor Grimelid
førstekonsulent